PAŞİNYAN'IN 'BATI ERMENİSTAN' AÇIKLAMALARI VE KAMUOYUNDAKİ GERÇEKLER

Tuğçe TECİMER - Selenay Erva YALÇIN

-

Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyevin verdiği bir mülakatta üzerinde durduğu Batı Azerbaycan söylemine yanıt vermek amacıyla sosyal medya hesabından bir açıklama yayınlamıştır.

Açıklamasında "Batı Ermenistan" ve "Batı Azerbaycan" konularına madde madde değinen Paşinyan, Batı Ermenistan sınırlarının; Armavir, Talin, Maralik , Doğu Ermenistan sınırlarının ise İcevan, Berd, Chambarak, Vardenis, Jermuk, Goris, Kapan, Nerkin Hand, Nrnadzor olduğunu belirterek bu sınırların ötesinde Doğu ve Batı Ermenistan mevcudiyetinin olamayacağını belirtmiştir.[1]

Paşinyanın açıklamaları son derece makul ve uluslararası hukuka uygun görünmekle beraber "Batı Ermenistan" ifadesi, internet sitesi üzerinden mevcudiyetini sürdürmeye çalışan Batı Ermenistan Cumhuriyeti mitini sorgulatmaktadır. Söz konusu sözde yapı 14 Eylül 2018deki "Batı Ermenistan Ulusal Meclisi" milletvekilleri seçimleri hakkındaki kararında Batı Ermenistanı 27 bölgeyi kapsayacak şekilde tanımlamış ve bu bölgeleri Bitlis, Sasun, Muş, Van, Tigranakert (Diyarbakır), Harput, Hemşin, Trabzon, Ordu, Sebastia (Sivas), Karin (Erzurum), Kars, Ardahan, Ani, Iğdır, Harput, Kilikya, Sis (Kozan), Adana, Şanlıurfa, Malatya, Hnus (Hınıs), Tunceli, Taron (Muş), Javakhq (Gürcistanda bulunmaktadır) ve diğerleri[2] olarak belirtmiştir.

Görüldüğü gibi bu bölgeler günümüz Türkiye sınırları içerisinde yer almakta ve Türkiye Cumhuriyetinin ayrılmaz parçalarıdır. Söz konusu yapı uluslararası hukukun temel ilkelerine tamamen aykırılık teşkil edecek şekilde başka bir ülkenin toprak bütünlüğü üzerinde açıkça hak iddiasında bulunmaktadır. Sözde yapı iddialarının temelini hiçbir zaman yürürlüğe girmemiş, tarihin çöplüğüne atılmış 1920 Sevr Anlaşmasına dayandırmaktadır.

Bahsi geçen yapının sözde kültür bakanı Yulia Gyuloyan 29 Ağustos 2022de UNESCO Genel Direktörü Azoulaya açık mektup yazarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde olan bölgeler için Ermeni yaylaları ifadesini kullanarak cüretkar açıklamalarda bulunmuş ve günümüz Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan Şanlıurfa ve Kars gibi bölgelerde yer alan ören yerlerinin "Batı Ermenistan Cumhuriyetine" ait olduğunu belirterek burada yasadışı kazılar yapıldığını, Anadoludaki tarihi mirasın korunması

gerektiğini belirtmiştir.[3]

Yine sözde yapı 2018 yılından itibaren farklı zamanlarda üyelik de dâhil olmak üzere çeşitli nedenlerde dört kere BM başvurusunda bulunduğunu ilan eden bildiriler yayınlamıştır, ancak BM tarafından dikkate alınmamıştır.[4] Son olarak 2019da Batı Ermenistan" Hükümeti Ermenistan-Azerbaycan sınırının tekrar çizilmesi için BMye başvuruda bulunduğunu ilan eden bir metin daha yayınlamıştır.[5] Bu metnin de BM, uluslararası kuruluşlar ve uluslararası kamuoyu nezdinden herhangi bir yansıması olmamıştır.

Sözde yapının sözde parlamentosundaki isimler incelendiğinde Fransa bağlantıları göze çarpmaktadır. Sözde yapının meclisinin kuruluş bildirgesinin Fransada deklare edildiği, kendi sitelerinde yer almaktadır.[6] Yine sözde yapının Fransada birçok organizasyon ve toplantılar yaptığı da bilinmektedir.

Görüldüğü üzere Fransa destekli olduğu görülen bu sözde yapı Türkiye Cumhuriyetinin sınırları içerisinde bulunan bölgeler üzerinde mesnetsiz toprak taleplerinde bulunmakta ve uluslararası anlaşmalara ve hukuka aykırı hareket ederek kamuoyu oluşturmaya çalışmaktadır. Bu amaçla zaman zaman çeşitli uluslararası örgütlere başvurularda bulunduklarını beyan ederek, dayanaktan yoksun taleplerini meşru zemine oturtmaya çalışmaktadırlar. Hiçbir zaman geçerli olmayan Sevr Anlaşması herhangi bir uluslararası talebe hukuki dayanak oluşturamaz.

Sonuç olarak Türkiye Cumhuriyetine karşı asılsız iddialarına ve Azerbaycana yönelik haksız toprak taleplerine iç hukuktaki en yüksek kanuni metin olan Anayasasında yer veren Ermenistanın, vadedilen Anayasayı değiştirme sürecini mütemadiyen uzatması, barış sürecine dair politikalarının samimiyeti ile ilgili soru işaretleri doğurmaktadır. Her ne kadar Paşinyan paylaşımında Doğu ve Batı Ermenistanın sınırlarını meşru bir şekilde çizmiş olsa da, başarısız da olsa bir kamuoyu oluşturma girişimine devam eden sözde Batı Ermenistan Cumhuriyeti söylemini, özellikle Anayasada böyle bir ifade bulunduğu sürece göz ardı etmek mümkün değildir.

[1]Pashinyan Calls on Baku to Mutually Abandon Escalatory Narratives and Sign Peace Treaty, *ArmenPress,* 9 January 2025, https://armenpress.am/en/article/1209055.

[2] KARARI Merkez Seçim Komisyonunun Batı Ermenistan Ulusal Meclisi (Parlamentosu) Milletvekilleri Seçimleri Hakkındaki Kararı, *Batı Ermenistan Cumhuriyeti Vatandaşlığının Alınması*, 14 Eylül 2018, https://citizenship-western-armenia.info/tr/archives/933

[3] Open Letter to the Director-General of UNESCO, Ms. Audrey Azoulay, *The Goverment of the Republic of Western Armenia*, 29 August 2022, https://gov-wa.nt.am/?p=7484&lang=en.

[4] Application for Membership of the Republic of Western Armenia (The State of Armenia)

in the United Nations, *Batı Ermenistan Cumhuriyeti Vatandaşlığının Alınması*, 25 Mayıs 2018, https://citizenship-western-armenia.info/tr/archives/11822.

[5] Batı Ermenistan Hükümeti Ermenistan-Azerbaycan Sınırının Tekrar Çizilmesi İçin BMe Başvurdu, *Batı Ermenistan Cumhuriyeti Vatandaşlığının Alınması*, 8 Ağustos 2019, https://citizenship-western-armenia.info/tr/archives/1494.

[6] Declaration of Formation of the National Assembly (Parliament) of Western Armenia, *The Goverment of the Republic of Western Armenia*, 24 May 2013, https://gov-wa.nt.am/?p=391&lang=en.

Yazar Hakkında :

-

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Tuğçe TECİMER - Selenay Erva. 2026. "PAŞİNYAN'IN 'BATI ERMENİSTAN' AÇIKLAMALARI VE KAMUOYUNDAKİ GERÇEKLER ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 4. Ocak 20. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/tr/Yorum/PASINYAN-IN-BATI-ERMENISTAN-ACIKLAMALARI-VE-KAMUOYUNDAKI-GERCEKLER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır